"O‘ZBEKISTON – 2030" STRATEGIYASI DOIRASIDA IT-PARK FAOLIYATI: EKSPORT, STARTAP EKOTIZIMI VA XALQARO HAMKORLIK

G‘ofurova Muxlisa G‘ulom qizi
Toshkent ijtimoiy innovatsiya universiteti
Iqtisodiyot va pedagogika fakulteti
Axborot tizimlari va texnologiyalari yo‘nalishi 2-bosqich talabasi
muxlisagofurova18@gmail.com
+998-90-358-21-04

Annotatsiya: *Mazkur maqolada "O‘zbekiston – 2030" strategiyasi doirasida IT-Park Uzbekistan faoliyatining asosiy natijalari — IT-eksportning rivojlanishi, startap ekotizimining shakllanishi va xalqaro hamkorlikning kengayishi ilmiy jihatdan tahlil etiladi. 2024-yilning III chorak ma’lumotlari asosida eksport geografiyasi 78 ta mamlakatga yetgani, rezident kompaniyalar sonining 2 384 taga oshgani, startaplarga jalb etilgan investitsiyalar hajmining 141 million dollardan oshgani ko’rib chiqiladi. Shuningdek, hududlarda IT-xizmatlar eksportining 374 foizga o’sishi va "Zero Risk" dasturi orqali yaratilgan ish o’rinlari tahlil etiladi. Tadqiqot natijalari asosida IT sohasini yanada rivojlantirish yuzasidan amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi.*

Kalit so’zlar: *IT-Park, "O‘zbekiston – 2030", IT-eksport, startap ekotizimi, xalqaro hamkorlik, raqamli iqtisodiyot, venchur investitsiya, autsorsing, "Local2Global", "Zero Risk", hududiy rivojlanish, "Besh million SI yetakchilari", "Enterprise Uzbekistan", DataVolt, raqamlashtirish.*

Аннотация: *В данной статье научно анализируются основные результаты деятельности IT-Park Uzbekistan в рамках стратегии «Узбекистан – 2030» — развитие ИТ-экспорта, формирование стартап-экосистемы и расширение международного сотрудничества. На основе*

данных третьего квартала 2024 года рассматриваются расширение географии экспорта до 78 стран, рост числа резидентов до 2 384, превышение объёма привлечённых инвестиций в стартапы отметки в 141 миллион долларов. Также анализируется рост экспорта ИТ-услуг из регионов на 374% и созданные рабочие места в рамках программы «Zero Risk». На основе результатов исследования разрабатываются практические рекомендации по дальнейшему развитию ИТ-отрасли.

Ключевые слова: *IT-Park, «Узбекистан – 2030», ИТ-экспорт, стартап-экосистема, международное сотрудничество, цифровая экономика, венчурные инвестиции, аутсорсинг, «Local2Global», «Zero Risk», региональное развитие, «Пять миллионов лидеров ИИ», «Enterprise Uzbekistan», DataVolt.*

Abstract: *This article scientifically analyzes the key results of IT-Park Uzbekistan's activities within the framework of the "Uzbekistan – 2030" strategy — the development of IT exports, the formation of the startup ecosystem, and the expansion of international cooperation. Based on Q3 2024 data, the expansion of export geography to 78 countries, growth of resident companies to 2,384, and attraction of over $141 million in startup investments are examined. The 374% growth in IT services exports from regions and jobs created through the "Zero Risk" program are also analyzed. Practical recommendations for further development of the IT sector are developed based on research findings.*

Keywords: *IT-Park, Uzbekistan – 2030, IT export, startup ecosystem, international cooperation, digital economy, venture investment, outsourcing, Local2Global, Zero Risk, regional development, Five Million AI Leaders, Enterprise Uzbekistan, DataVolt, digitalization.*

KIRISH

O‘zbekiston raqamli iqtisodiyot sohasida jadal rivojlanish sur’atini namoyish etmoqda. Markaziy Osiyo jahon IT-xaritasidagi asosiy mintaqalardan biriga aylanib, o’z mavqeini mustahkamlamoqda. Eksport ko’rsatkichlarini faol oshirib borayotgan, IT-biznes uchun qulay sharoitlar yaratayotgan va zamonaviy infratuzilmani rivojlantirayotgan O‘zbekiston bu jarayonga katta hissa qo’shmoqda.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyev 2023-yil 25-yanvardagi Oliy Majlisga Murojaatnomada shunday dedi:[1]

"Raqamli texnologiyalar — korrupsiyaga qarshi kurashning eng samarali qurolidir. Agar fuqaro idoraga bormay, hamma ishni onlayn hal qila olsa, korrupsiya uchun joy qolmaydi."

Sh.M.Mirziyoyev. Oliy Majlisga Murojaatnoma, 2023-yil 25-yanvar [1]

"O‘zbekiston – 2030" strategiyasi (PF-158-son Farmon, 2023-yil 11-sentabr) 5 ta ustuvor yo’nalish doirasida 100 ta maqsadga erishishni ko’zda tutgan.[2] Strategiyaning 33-maqsadi yoshlar o’rtasida IT sohasini yanada ommalashtirish va sohada xizmatlar eksportini oshirishga bag’ishlangan. IT sohasida 300 ming nafar yoshlarni ish bilan ta’minlash, maktab o’quvchilarini xalqaro IT bozorida talab yuqori bo’lgan kasblarga o’rgatish, "Bir million dasturchi" loyihasini kengaytirish hamda har yili 15 ming nafar iqtidorli yoshlarni nufuzli xalqaro kompaniyalar talablariga mos dasturlar asosida tayyorlash vazifasi belgilangan.[2]

Mazkur vazifalarni amalga oshirishda IT-Park Uzbekistan asosiy ijrochi tashkilot sifatida faoliyat ko’rsatmoqda. 2024-yilning III chorak natijalari O‘zbekiston ishonch bilan global IT-hubga aylanib borayotganini yaqqol namoyon etmoqda.[3]

Maqolaning maqsadi — "O‘zbekiston – 2030" strategiyasining IT sohasiga oid maqsadlari doirasida IT-Park faoliyatini baholash, erishilgan

natijalar va mavjud muammolarni tahlil qilish hamda kelajak istiqbollari bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

MATERIALLAR VA TADQIQOT USULLARI

Tadqiqotning asosiy manbasi sifatida IT-Park Uzbekistan rasmiy hisobotlari — 2023-yil yakunlari hisoboti[4] va 2024-yil III chorak natijalari hisoboti[3] qo'llanildi. Shuningdek, "O'zbekiston – 2030" strategiyasi (PF-158, 2023)[2] va tegishli normativ hujjatlar o'rganildi.

Tadqiqotda qo'llangan usullar: **statistik tahlil** — 2020–2024 yillar ko'rsatkichlari dinamikasini solishtirish; **hujjat tahlili** — strategik va normativ hujjatlarni o'rganish; **ilmiy sintez** — manbalardan olingan xulosalarni umumlashtirish.

NATIJALAR VA ULARNI MUHOKAMA QILISH

IT-Park faoliyatining asosiy ko'rsatkichlari: 2020–2024 yillar dinamikasi

IT-Park rasmiy hisobotiga ko'ra, 2023-yil yakuniga ko'ra rezidentlar soni 1 652 taga yetdi, ulardan 426 tasi xorijiy kapital ishtirokidagi kompaniyalar.[4] Jami xizmatlar hajmi birinchi marta 1 milliard dollardan oshdi, IT-eksport 344 million dollarga yetdi — bu 2022-yildagi 140 million dollar bilan solishtirganda 2,4 barobar o'sish.[4]

2024-yilning III chorak ma'lumotlariga ko'ra, IT-Park rezidentlarining umumiy soni 2 384 taga yetdi.[3] Xorijga xizmat ko'rsatuvchi IT-kompaniyalar soni 936 taga yetdi — bu 2023-yilga nisbatan 170 foizga o'sish. Xodimlar soni 36 300 kishiga yetdi — bu 2023-yil yakuniga nisbatan 10 ming nafar ko'p.[3] 2024-yil yakuniga kelib esa xodimlar soni 38 600 kishiga ko'tarildi.[5]

Ko'rsatkich	2020	2022	2023	2024 (III chorak)
IT-eksport (mln $)	16	140	344	O'sish davom etmoqda

Rezidentlar soni (ta)	~500	~900	1 652	2 384
Xodimlar soni (ming)	—	—	26	36,3
Xizmatlar hajmi (mlrd $)	—	0,52	1,0+	O’smoqda
Eksport geografiyasi (mamlakat)	—	—	58	78

1-jadval. IT-Park Uzbekistan asosiy ko’rsatkichlari dinamikasi, 2020–2024 yy. [3, 4, 5]

IT-eksport geografiyasining kengayishi

2024-yilning III chorak yakunlariga ko’ra, O‘zbekistondan mahsulot va xizmatlar eksporti geografiyasi 78 ta mamlakatga yetdi. 2023-yilda eksport 58 ta mamlakatga amalga oshirilgan edi — bir yilda 20 ta yangi mamlakat qo’shildi.[3]

Eksport tarkibi mintaqalar bo’yicha quyidagicha taqsimlangan: Shimoliy Amerika — 45 foiz; MDH va Osiyo-Tinch okeani mintaqasi — 27 foiz; Yevropa va Buyuk Britaniya — 21 foiz; MENA mamlakatlari — 6 foiz.[3]

Hududlardagi o’sish alohida e’tiborga molik. O’tgan yilning III choragi bilan taqqoslaganda, hududlardan IT-xizmatlar eksporti 374 foizga o’sdi.[3] Bugungi kunda poytaxtdan tashqarida ish bilan ta’minlangan mutaxassislar soni 8 200 nafarga yetdi — bu 2024-yil boshiga nisbatan 4 500 nafar ko’p.[3]

Mintaqa	Eksport ulushi	2023 (mamlakat soni)	2024 III chorak
Shimoliy Amerika	45%	—	936 ta eksportchi kompaniya
MDH va Osiyo-Tinch okeani	27%	—	78 ta mamlakatga eksport

Yevropa va Buyuk Britaniya	21%	58 ta mamlakat	78 ta mamlakat (+20 ta)
MENA mamlakatlari	6%	—	Hududlar: +374% o’sish

2-jadval. IT-eksport geografiyasi va mintaqaviy taqsimlash, 2023–2024 yy. [3]

Startap ekotizimi va venchur investitsiyalar

2024-yilning yanvar-sentyabr oylarida IT-Park Uzbekistan rezident startaplari umumiy qiymati 124,7 million dollardan ortiq investitsiyalarni jalb etdi. Istiqbolli startap loyihalar soni 200 taga yetdi.[3] Startaplarga jalb etilgan investitsiyalarning umumiy miqdori 141 million dollardan oshdi.[3]

2024-yilda bir qator xorijiy venchur fondlari O‘zbekiston startap loyihalariga mablag‘ kiritdi. Jumladan, "Arzon Apteka" — "FOM Group" startap loyihasi 6 million dollar jalb etdi. "Zip24" va "Zypl AI" startaplari xalqaro "Plug and Play" kompaniyasining sarmoyasini jalb etdi. Mazkur kompaniya o’zbek startaplariga taxminan 375 ming dollar mablag’ yo’naltirdi.[3]

"AloqaVentures", "UZVC" va "Uzcard VC" kabi mahalliy venchur fondlari o’zbek startaplarini rivojlantirishga 1 million dollarga yaqin sarmoya kiritdi.[3]

2024-yil 18-sentyabrda IT-Park Uzbekistan va "Astana Hub" o’rtasida "Central Asian Innovation Hubs" qo’shma alyansini tashkil etish to’g’risida memorandum imzolandi.[3] Ushbu hamkorlik Markaziy Osiyo startaplarining xalqaro bozorga chiqishi va global inkubatsiya dasturlarida ishtirok etishiga imkon yaratadi.

Xalqaro hamkorlik va uzoq muddatli investitsiyalar

Xalqaro hamkorlik yo’nalishida muhim yutuqlar qo’lga kiritildi. "KIIIC" bilan birgalikda "Uzbek-Korean IT Business Alliance" tashkil etildi. Uning maqsadi ikki tomonlama hamkorlik va Koreya Respublikasidagi texnologik kompaniyalarning O‘zbekistondagi vakilligini kuchaytirish.[3]

"Local2Global" dasturi doirasida Koreya bozoriga yo’naltirilgan dastur ishga tushirildi. Loyihada IT-Parkning 22 ta rezidenti qatnashdi. 27 ta koreys kompaniyasi bilan netvorking uchrashuvlari va B2B forumlari o’tkazilib, 12 ta hamkorlik shartnomasi tuzish jarayoni boshlandi.[3]

Uzoq muddatli investitsiyalar sohasida "Enterprise Uzbekistan" nomli Raqamli texnologiyalar xalqaro markazi loyihasi ishlab chiqilmoqda. IT-Park hududida joylashgan texnologik kompaniyalar uchun erkin iqtisodiy zonaga aylanadigan ushbu markaz soliq, bojxona, mehnat munosabatlari va intellektual mulkni himoya qilish sohasida maxsus shart-sharoitlarni nazarda tutadi.[3]

"DataVolt" kompaniyasi bilan hamkorlikda qayta tiklanuvchi energiya manbalari asosida ma’lumot markazlari qurilishiga start berildi. 2030-yilgacha O‘zbekistondagi loyihalarga 5 milliard dollargacha mablag’ yo’naltirish rejalashtirilmoqda.[3]

IT-Park Uzbekistan Jahon banki bilan hamkorlikda "Uzbekistan Digital Inclusion" loyihasini ishga tushirish bo’yicha kelishuvga erishdi. Ushbu loyiha doirasida 50 million dollar miqdorida investitsiya jalb qilindi. Natijada 25 mingdan ortiq ish o’rni yaratilishi, 6 ming nafar mutaxassis tayyorlanishi kutilmoqda.[3]

"Besh million sun’iy intellekt yetakchilari" va kadrlar tayyorlash

"O‘zbekiston – 2030" strategiyasining 33-maqsadi doirasida "Bir million dasturchi" loyihasining mantiqiy davomi sifatida "Besh million sun’iy intellekt yetakchilari" loyihasi ishga tushirildi.[2] Loyiha doirasida o’qiganlar sonini 2026-yil dekabrga qadar 150 ming nafarga yetkazish maqsad qilib qo’yilgan.[2]

IT-Park Uzbekistan va "Xsolla" kompaniyasi o’rtasida O‘zbekistondagi birinchi O‘yin ishlab chiqish akademiyasini tashkil etish bo’yicha

memorandum imzolandi.[3] "Zero Risk" qo‘llab-quvvatlash dasturi doirasida AQSh, Malayziya, Shvetsiya, Xitoy va boshqa mamlakatlarning 14 ta kompaniyasi mamlakat hududlarida vakolatxonalarini ochdi. Natijada mahalliy mutaxassislar uchun 570 ta ish o’rni yaratilgan bo’lib, yil yakunigacha yana 1 000 dan ortiq ish o’rni yaratilishi kutilmoqda.[3]

Loyiha / Dastur	Maqsad	2024-yil natijasi	Manba
"Besh million SI yetakchilari"	150 ming o’quvchi (2026)	Joriy etilgan	PF-158 [2]
"Zero Risk" dasturi	Hududlarda ish o’rni	570 ta ish o’rni yaratildi	IT-Park [3]
"Uzbekistan Digital Inclusion"	25 ming ish o’rni	50 mln $ investitsiya	IT-Park [3]
"O'yin ishlab chiqish akademiyasi"	GameDev kadrlar	Memorandum imzolandi	IT-Park [3]
"Local2Global" (Koreya)	Autsorsing hamkorligi	12 ta shartnoma jarayonida	IT-Park [3]

3-jadval. IT-Park Uzbekistan asosiy loyiha va dasturlari natijalari (2024) [2, 3]

XULOSA

"O‘zbekiston – 2030" strategiyasining IT sohasiga oid maqsadlari doirasida IT-Park faoliyati sezilarli natijalarga erishmoqda. 2024-yilning III chorak ma’lumotlariga ko’ra, rezident kompaniyalar soni 2 384 taga yetdi, IT-eksport geografiyasi 78 ta mamlakatni qamrab oldi, xorijga xizmat ko’rsatuvchi kompaniyalar soni 2023-yilga nisbatan 170 foizga o’sdi. Hududlarda IT-

xizmatlar eksportining 374 foizga o’sishi esa mintaqaviy rivojlanishda muhim yutuq sifatida baholanadi. Startaplarga jalb etilgan investitsiyalar 141 million dollardan oshdi, "DataVolt" bilan hamkorlikda 2030-yilgacha 5 milliard dollarlik investitsiya rejalashtirilmoqda. Shu bilan birga, bir qator muammolar hal etilishini kutmoqda. Ushbu muammolarni bartaraf etish yuzasidan quyidagi taklif va tavsiyalar ishlab chiqildi. IT sohasida 300 ming nafar yoshni ish bilan ta’minlash maqsadiga erishish uchun "Zero Risk" dasturini barcha viloyatlarda kengaytirish va mahalliy mutaxassislarni xorijiy kompaniyalar bilan bevosita bog’lovchi platformani rivojlantirish maqsadga muvofiq bo‘ladi. "Besh million sun’iy intellekt yetakchilari" loyihasini maktab va kollejlar bilan hamkorlikda yanada keng targ‘ib qilish, ayniqsa qishloq hududlaridagi yoshlarni qamrab olish lozim. "Enterprise Uzbekistan" erkin iqtisodiy zonasini imkon qadar tezroq faollashtirish va xorijiy IT-kompaniyalar uchun maxsus shart-sharoitlarni amalda joriy etish sohaga yangi investitsiyalar oqimini ta’minlaydi. IT-eksport geografiyasini yanada kengaytirish, ayniqsa Yevropa va Janubi-Sharqiy Osiyo mamlakatlariga yo’naltirilgan "Local2Global" dasturini mustahkamlash IT-eksport hajmini 2030-yilgacha Prezident belgilagan 5 milliard dollarga yetkazishda hal qiluvchi omil bo’ladi. Hududlarda IT infratuzilmasini rivojlantirish, jumladan yangi IT-Park filiallari va "bulutli" ma’lumotlar markazlarini barpo etish IT xizmatlari hududiy tengsizligini bartaraf etishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Mirziyoyev Sh.M. O’zbekiston Respublikasi Prezidentining Oliy Majlisga Murojaatnomasi. — Toshkent, 2023-yil 25-yanvar. URL: https://president.uz
2. O’zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-158-son Farmoni "O’zbekiston – 2030" strategiyasi to’g’risida. — Toshkent, 2023-yil 11-sentabr. URL: https://lex.uz/docs/-6600413

3. IT Park Uzbekistan. Uzbekistan's Export Geography Expands to 78 Countries: Q3 2024 Results. — 2024. URL: https://it-park.uz/en/itpark/news/uzbekistan-s-export-geography-expands-to-78-countries-q3-results

4. IT Park Uzbekistan. Results of 2023: Transformation and Plans for 2024. — 2024. URL: https://it-park.uz/en/itpark/news/results-of-2023-transformation-and-plans-for-2024

5. IT Park Uzbekistan. Wikipedia. — 2025. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/IT_Park_Uzbekistan

6. O’zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-6079-son Farmoni "Raqamli O’zbekiston – 2030" strategiyasini tasdiqlash to’g’risida. — Toshkent, 2020-yil 5-oktyabr. URL: https://lex.uz/docs/-5030957

7. O’zbekiston Respublikasi Prezidentining PQ-358-son Qarori "Sun’iy intellekt texnologiyalarini 2030-yilga qadar rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash to’g’risida". — Toshkent, 2024-yil 14-oktyabr. URL: https://lex.uz/docs/-7158604

8. Raqamli texnologiyalar vazirligi. Rasmiy statistika. — 2024. URL: https://mitc.uz

9. O’zbekiston Respublikasi Milliy statistika qo’mitasi. — 2024. URL: https://stat.uz/uz

10. IT Park Uzbekistan. New IT Park residents in January 2024. — 2024. URL: https://it-park.uz/en/itpark/news/new-it-park-residents-in-january-2024

11. Mirziyoyev Sh.M. O’zbekiston Respublikasi Prezidentining Oliy Majlisga Murojaatnomasi. — Toshkent, 2024-yil 26-dekabr. URL: https://president.uz

12. "Taraqqiyot strategiyasi" markazi. "O’zbekiston – 2030" strategiyasi. — 2023. URL: https://strategy.uz

13. My.gov.uz yagona interaktiv davlat xizmatlari portali. — 2024. URL: https://my.gov.uz

14. O’zbekiston Respublikasi Prezidentining PF-76-son Farmoni. — Toshkent, 2023-yil 24-may. URL: https://lex.uz/docs/-6472528

15. Uza.uz. "O’zbekiston – 2030" strategiyasi: maqsad va vazifalar. — 2023. URL: https://uza.uz/oz/posts/ozbekiston-2030-strategiyasi-maqsad-va-vazifalar_532507